"LA NISTRU, LA MĂRGIOARĂ..."

Foto: ARGUS

E MAI GREU SĂ TE ÎNTORCI...

O zi după întoarcerea din raioanele impactului, n-am putut scrie nici o filă. Trebuia să treacă o noapte cu vedenii apăsătoare și obsedante, rînduite de nesomn - cu gîndul acolo. Să treacă și o zi, ca să cern faptele și impresiile, cele văzute și auzite; ca să aleg cuvintele, trecînd peste "separatiști-criminali!", "cazaci-asasini!", "bolșevici-teroriști!" etc. Da, așa este, ei sînt mai prejos și mai de oroare decît le-ar ajunge injurii și blesteme! Însă...

Și nici să transcriu sloganе despre Republica Moldova unică și indivizibilă, conform Decretului prezidențial, și atît de independentă...

Nici să rămîn la "Eroism!", "Patrioți!", "Sfinți!" - n-ar ajunge aceste cuvinte, ar fi rămas ceva nespus. Trebuie să mergi pe linia întîi, ca să vezi falsul patetismului, lăsat în capitală, să afli dreptatea - din gura unui apărător al liniștii noastre. Cînd revii, nu îndrăznești să tulburi această liniște cu declarații patriotarde.

Pentru că acolo e război. Ba calmi și cumpătați, ba mai hotărîți ca niciodată, se pare că pacea am ratat-o. O concluzie am făcut-o pentru mine: e mai greu să te întorci de la Nistru decît să mergi într-acolo...

CHIȘINĂU

Dimineața, căpătînd "permisele de intrare în zona conflictului", pornim cu două mașini spre Dubăsari: dl Victor Bucătaru cu echipa sa de la S.I.N.M., doi ziariști de la București (ADEVĂRUL) și corespondentul dvs.

Între staționările la posturile de control, la ieșirea din oraș, mai prășesc în niște gînduri: președinția și executivul ieri fac o comisie de conciliere, azi îi numesc pe cei de la masa de tratative din ajun trădători și criminali, mîine iarăși vor formula propuneri, inițiative; parlamentarii se avîntă, dau indicații Guvernului să facă ordine în stînga Nistrului, după care iarăși se împotmolesc în vreo problemă, iar "întrebarea o hotărăște" președintele prin decret; America este încîntată de reținerea și răbdarea noastră; Bucureștiul și Kievul, îngrijorați de evenimentele din Moldova învecinată, se îmbrățișează; Moscova își declară dreptul și puterea asupra a noi și noi cioburi ale imperiului, mărețul Kremlin se face tot mai mic în fața șovinilor fascizanți, puterea vulturului bicefal e în ghearele lui; Rutkoi o ia pe urmele lui Jirinovski; Odesa se tîraspolește; oamenii politici caută deosebi4rea dintre motive și pretexte, acordă interviuri... Las baltă "politica": văd în stînga o livadă în care niște femei muncesc la curățit pomii, cu copiii lîngă ele. Nu departe, după copaci, un camion adaptat pentru transportul de pasageri și o "salvare". După dealul din față e Nistrul. Încă un minut și drumul e acoperit de fum. În ARO-ul nostru - stare de alertă, dar e prea devreme, arde pîrloaga, de ce oare? Peste o clipă am ajuns la capul podului. Sus - tricolorul, dar oameni nu se văd. Ba da, iată-i, dosiți în ambrazure; la cîteva sute de pași, pe podul deteriorat la celălalt capăt - fortificațiile gardiștilor cu steagul căzăcesc deasupra.

De aici înainte, prioritatea observațiilor și vorbirii directe.

DUBĂSARI, COȘNIȚA ȘI HOLERCANI

Polițiștii Tudor CECATII și Petru JILEAHOVSCHI din Cimișlia:

- Am stat aici, împreună cu colegii din Sîngerei, șase zile. Acum a venit schimbul. La noi e ralativ liniște. Civilii pot trece podul pe jos, deși a fost un corespondent din Cimișlia și au împușcat din urma lui. La ora aceasta cazacii o fi dormind, dar mai tîrziu, cînd își vin în fire, încep a trage haotic din mitraliere, uneori cu luneta, mai rar dau cu rachete. Noaptea împușcă mai mult...

Este primul post de poliție, care ne-a oprit nu pentru un control formal. Aici deja miroase a praf de pușcă. Ne luăm rămas bun, băieții uită să ne spună în mîinile cui e digul și hidrocentrala. Mergem tocmai încolo și ne vedem nevoiți s-o ștergem cu viteză înapoi, căci ne pomenim iarăși în fața steagului căzăcesc. Drumul spre Holercani îl "înghițim" foarte repede, toată atenția ni-i îndreptată spre dreapta, la fortificațiile gardiștilor. Operatorii "trag" în ele cît pot - cu videocamerele.

Statul major e în vestita casă de odihnă a nomenklaturii, Sinaia și Mamaia basarabeană - Holercani. Sîntem ținuți o oră pentru ca să ni se interzică, totuși, trecerea spre linia întîi. Între timp, cercetăm cu binoclul Cocierii, alături - Dubăsarii. Aici sînt ai noștri, cole dușmanul. Nu departe, tirurile se întețesc și se îngroașă, demonstrînd creșterea calibrului armamentului. Dar la statul major e liniște (aseară au tras în direcția aceasta, dar peste deal, în Holercani, sînt case distruse; împușcă aiurea, unde se nimerește, peste oameni civili) și în liniștea aceasta tragem cu urechea la tot felul de zvonuri.

Merge vorba cum că dl P., fost șef în minister, care a fost înlăturat de aici din post, acordă servicii de spionaj inamicului; că o fi transmis printr-o rudă și ceva armament; că printre cei din garda veche de conducere a fostei miliții moldovenești mai sînt cadre ce lucrează și azi pe două fronturi etc...

GLASUL va continua investigațiile în acest domeniu, mai ales că atare zvonuri mi-a fost dat să aud pe întreg parcursul zilei.

Cînd părăseam Holercanii, am aflat că în decursul orei ce trecuse, la Cocieri s-au dat lupte grele - bubuitul pe care-l auzeam adineaori...

Înainte, șoseaua barată la intrarea și ieșirea din fiecare sat. Localnicii își păzesc casele împreună cu poliția sau singuri, cu pistoale-automat, arme de vînătoare sau fără arme. Pe dealuri, în livezi, vii țăranii muncesc, nu-i oprește războiul. Colegii mei bucureșteni nu-și dau rîndul cu exclamațiile: ce oameni curajoși și harnici, mult mai aproape de pămînt decît ai noștri!

Sigur că da, aceștia-s ai noștri!

În dreptul colhozului "Biruința" din Ustia, fără ca să-i pese de ceva, stă pe un postament o muiere cu brațele desfăcute spre Est. Cu un zîmbet idiot, statuia mai întruchipează ceva în sinea ei de ciment, vizavi de pilonii podului distrus, peste care au trecut rușii în '40. Dacă frățiorii ei aruncă în aer digul minat, valul de apă o șterge cu tot cu postament, deși e pe un dîmb înalt... Ajunge și la biserica pe care o construiesc, e pe sfîrșite deja, oamenii din Vadul lui Vodă?

Sătenii trăiesc cu frică de-a tot lungul Nistrului. Un dement poate provoca un "tsunami" în centrul Europei, precum și un Liban ori un Ev Mediu. Nebunii nu știu de timp și spațiu, de nici o lege a firii drepte.

COȘNIȚA, LINIA ÎNTÎI

În martie, pe această limbă de pămînt s-au dat lupte grele. Trupele de poliție, împreună cu voluntarii, au reușit să stabilească "hotarul", azi linia întîi, la cîțiva kilometri în stînga Nistrului. Urmele războiului le vezi la tot pașul: la podul atins de o mină - a rezistat, totuși - în sat, în livada cu pomii doboriți. Acestea vor fi reparate, mult mai ușor decît urmele lăsate în oameni. Le văd pe fețe, le citesc în ochii ostașilor ce se pregătesc să meargă la post, în tranșee. Aici sînt dislocate subdiviziuni de poliție și detașamente de voluntari.

Interlocutorii mei sînt ostași ai Primului detașament de voluntari din Chișinău. Au rămas aici cîteva zeci, de la mijlocul lui martie. Restul sînt concentrați la o bază specială unde se pune temelia viitoarei armate naționale sau a forțelor de carabinieri.

Gheorghe CIOBANU și Andrei SOLONARI din Chișinău:

- Totul se face cu întîrziere, acum - fără efectul așteptat. Starea de urgență demult trebuia, și armata națională. Nu se simte nici o conducere.

- Ce se întîmplă astăzi, am nimerit eu să văd cum împrumutați unul de la altul cîte trei cartușe, sau aceasta e o stare "normală" a lucrurilor?

- Așa e cam tot timpul, ni se dă cu țîrîita, patru magazii pentru pistolul automat, o grenadă la cîțiva oameni. Stăm cu grijă - dacă ne atacă mai intens, ori murim, ori... dăm bir cu fugiții. Polițiștii sînt asigurați mai bine, iar noi nici veste antiglonț nu avem.

- Pentru cît timp mergeți în tranșee?

- Nu știm niciodată. Poate pe o zi, două, poate pe o săptămînă... Pe polițiști îi schimbă mai des, ca la serviciul normal, ei primesc și leafă...

(Doamne ferește, nu există nici un conflict între voluntari și polițiști, aceștia din urmă fiind și ei într-un fel voluntari, iar primii fiind înrolați formal în trupele de interne. O anume răceală era starea de moment, cineva își amintise despre detașamentul de polițiști din orășelul N., care de cîteva ori a părăsit posturile - categoric, unicul caz de acest fel despre care s-a auzit.)

- Unde vă odihniți?

- Nu ne odihnim, stăm în tranșee (atunci încă nu văzusem cum arată un "bîrlog" cu un snop de paie, pe poziția de luptă). Din cînd în cînd mergem acasă, ne spălăm și venim înapoi.

- Cum e pe linia întîi?

- E război. Veniți să vedeți

Teme actuale

OCUPAȚI, OCUPANȚI ȘI UN SEMN DE ÎNTREBARE

(În dialog cu domnul Vasile Năstase, deputat în Parlamentul Republicii Moldova)

Reporter: Domnule Vasile Năstase, care vedeți că ar fi calea, sau, mai exact, de ce anume este nevoie pentru soluționarea rapidă a conflictului din Transnistria?

V.N.: De nimic altceva nu este nevoie acum, decît de tehnică militară pentru a putea opune rezistență separatiștilor. De altfel, pentru mine personal, a-i numi separatiști e ca și cum "ai scuipa pe cineva în suflet" - așa cum fac ei pe la noi. Pentru că, nu e vorba, în acest caz de separatism. E vorba de o enclavă comunistă care vrea să refacă imperiul, pornind de la o verigă foarte vulnerabilă. Nicăieri - nici în țările baltice, nici în Karabah, unde e vorba de o confruntare interetnică - nu există o asemenea verigă, cum este aici. Pentru că, în cazul nostru, avem pur și simplu problema unui conflict ideologic, axat pe raportul de forțe dintre pro-imperiali și anti-imperiali. Plecînd în prima zi de foc, am întîlnit în componența poliției naționale și a detașamentelor de voluntari oameni de origini diferite - moldoveni, ucraineni - care luptau împotriva elementelor antidemocratice, imperiale. Tot așa cum de partea cealaltă se află cîțiva moldoveni trădători, care nu țin cont de limbă și de locul unde s-au născut, luptînd împotriva propriului popor. Un argument ar fi mărturiile făcute de mama și rudele colonelului Chițac - unul dintre conducătorii militari din Transnistria.

R.: Dvs. personal, aveți convingerea că intervenția cazacilor în Transnistria este, de fapt, o imixtiune directă a Moscovei?

V.N.: Cred că toate celelalte cuvinte care se folosesc în loc de cazac pot fi cuprinse într-o singură noțiune - aceea de ocupant. Apropo de declarația vicepreședintelui Rusiei, Alexandr Rutkoi, care, fiind președintele unui partid, și-a arogat o mare responsabilitate politică, în primul rînd, afirmînd că acești cazaci au venit să apere demnitatea rușilor și pămînturile acestor. Este o pretenție teritorială a Rusiei în ce privește Moldova și, în acest caz, intră în joc probleme politice de asigurare internațională. Or, Transnistria n-a fost cedată a Rusiei, iar din punct de vedere geografic, nici o țară care ar putea "revendica" acest teritoriu este Ucraina.

R.: Ca deputat ce are acces și la informații - să zicem - cu circuit închis, ați putea da, totuși, o "lecțiune", ați putea preciza ce este zvon și ce nu în privința intervenției României în acest conflict?

V.N.: Într-adevăr, se fac tot felul e speculații, pornindu-se de la grenadele antitanc de producție românească. Se uită faptul că, încă de la încheierea Pactului de la Varșovia, România a exportat armament în Ungaria, Iugoslavia, U.R.S.S. și alte țări, cu specificația "Made in Romania". Pentru că mercenarii cazaci utilizează astfel de grenade, se afirmă că ar fi aduse acum de peste Prut. Dar este alogic. Dacă ar fi aduse ACUM de acolo, în nici un caz nu ar nimeri pe mîna cazacilor. Acestea sînt scoase, probabil, din depozitele de armament ale armatei sovietice. Și dl Iliescu ar putea să spună - dacă ar scoate la ora actuală un tanc de provenientă rusească din dotarea armatei românești, că a fost invadată țara de ruși.

R.: Ce părere aveți despre "tăcerea" factică a României cu privire la evenimentele din Transnistria?

V.N.: Cred că nici Ceaușescu, care a fost destul de temerar în anii '60, cînd s-au declanșat evenimentele din Ceho-Slovacia, n-ar fi acordat vreun ajutor direct, pentru că era de orientare comunistă, bolșevică. Cît despre președintele Ion Iliescu, date fiind relațiile actuale cu Moscova, domnia sa se simte obligat să păstreze față de C.S.I. aceeași atitudine ca și față de U.R.S.S. Părerea mea e că, totuși, nici Iliescu, nici altcineva care s-ar afla acum la conducerea României, nu s-ar implica într-un conflict militar direct. Nu se mai poate repeta fraza lui Antonescu: "Ostași români, vă ordon: treceți Prutul!" Nu este cazul, nu este momentul istoric. Cu totul altceva ar fi, însă, acordarea unei asistențe militare, ținîndu-se cont că Rusia face mult mai mult pentru separatiști... Armata a 14-a a trecut sub jurisdicția Rusiei, iar faptul că depozitele militare au porțile larg deschise pentru acești cazaci mercenari, poate fi interpretat, fără îndoială, ca o intervenție militară a Rusiei în Moldova. Noi sîntem răbdători din fire. Am așteptat și mai așteptăm încă, un "semn", un ajutor concret de dincolo de Prut. Paharul este, însă, plin, iar ultima picătură nu va reîntîrzia să-l reverse. Or, cred că cea mai mare forță care va opune rezistență în acest caz este populația din Basarabia, care așa cum este ea considerată "mioritică", va pune mîna pe ce va găsi în bătătură și va porni lupta fără ordin de sus.

Interviu de Ion NECULA VIȘINEANU

SĂRBĂTOAREA BUNEI VESTIRI ÎN TRANȘEELE POZIȚIEI DE APĂRARE DIN SATUL COCIERI

Marți, 7 aprilie, în Republica Moldova s-a sărbătorit Buna Vestire, pe stil vechi. Un fel de a spune "sărbătorit" fiindcă pe acest pămînt dintre Prut și Nistru n-a mai fost loc de sărbătoare. Și, am putea zice, nici măcar de speranță...

Așa cum prevăzusem, înțelegerea de încetare a focului a fost din nou încălcată de separatiștii din stînga Nistrului. Era ora trei după amiază, oră la care înțelegerea de încetare a focului, semnată la Chișinău, luni, 6 aprilie, de miniștrii de externe ai României, Republicii Moldova, Ucraina și Rusia, intra în vigoare. Noi, cei cîțiva ziariști români și moldoveni, am trecut Nistrul pentru a ne convinge la fața locului dacă este ori nu respectată această înțelegere. Tocmai stăteam de vorbă în cazarma din satul Cocieri cu locotenent-colonelul de poliție Petru Ciolan, întrebîndu-l dacă el speră ca ziua de astăzi să fie într-adevăr zi de Bună Vestire, iar violența sălbatică și moartea să ia sfîrșit pe malul stîng al Nistrului. Tocmai în acel moment, pe poarta cazarmei intră o ambulanță militară cu un civil grav rănit. N-a mai fost nevoie de nici un alt răspuns al ofițerului de poliție, mai ales că, dinspre Dubăsari și Tighina răsunau necontenit arme de foc.

De la cazarma din satul Cocieri ne-am deplasat la una din pozițiile de apărare ale poliției Republicii Moldova. Stăm aici de vorbă cu cîțiva tineri polițiști care "sărbătoresc" Buna Vestire în tranșee. "Sigur, astăzi este Buna Vestire, și avem și noi o dorință: să fim conduși de niște specialiști militari, și nu de politicieni" - ne declară Victor Ciobanu, aflat în tranșee de mai multe săptămîni fără a-și pierde însă curajul și convingerea că tot noi, românii, vom ieși biruitori. Este firesc, sau este ciudat - vă las pe dumneavoastră, cititorii, să hotărîți -, dar aproape toți tinerii aflați cu arma în mînă în tranșeele liniei întîi își spun români. "Noi, românii" - așa i-am auzit exprimîndu-se ori de cîte ori li s-a oferit ocazia să stea de vorbă cu noi, cei de dincolo de Prut. Gheorghe Vasile Duca, auzind că sîntem ziariști din România, iese bucuros din șanțul în care își are poziția de luptă și ne spune cu un zîmbet larg, că și el este român, născut în jud. Hunedoara, crescut în Basarabia. Este hotărît - adaugă - să moară apărînd pămîntul românesc.

Lipsa spațiului tipografic mă obligă să renunț la multe nume de tineri luptători și la dialogurile purtate cu ei. Nu pot însă să nu amintesc de polițiștii din s. Molovata și, mai cu seamă, de maiorul Boris Juric, a cărui omenie ne-a umplut pur și simplu ochii de lacrimi cînd, rămași fără mașină, în ploaia și frigul care se lăsase, ne-au dat haine să ne încălzim, ne-au dat mîncare și o mașină către Chișinău.

Marți seara, la conferința de presă care a avut loc la hotelul "Codru" din Chișinău, președintele Republicii Moldova dl M. Snegur a răspuns la o serie de întrebări ziariștilor sosiți aici din toată lumea. De reținut, mi se pare mie, răspunsul la întrebarea cum vede domnia sa dezarmarea separatiștilor din stînga Nistrului. Dezarmarea separatiștilor nu se va putea face - a spus președintele Snegur - decît cu ajutorul unei forțe armate. Și cum Republica Moldova nu are o armată a sa urmează să se solicite ajutorul armatei Ucrainei pentru că, dacă armata a 14-a i-a înarmat pe separatiști, cu siguranță nu va putea fi ea aceea care să-i dezarmeze. De altfel, s-a dovedit că armata a 14-a este o armată a Transnistriei.

Ne întrebăm: oare aceasta să fie Buna noastră Vestire? Să ne așteptăm într-un viitor cît mai apropiat la o posibilă confruntare între armata Ucrainei și armata a 14-a, staționată pe teritoriul Republicii Moldova? Aceasta este întrebarea pe care ne-am pus-o noi, toți ziariștii, după conferința de presă de marți, 7 aprilie.

Rada STOIAN,
Constanța.

Următorii interlocutori i-am avut în afara satului, în tranșeele săpate în livadă.

- Ehe, de veniați cu o jumătate de oră mai devreme, să vedeți ce călduț a fost aici! Încercase cazacii să se apropie, dar i-am respins.

Din cînd în cînd, cîte o rafală aiurea, la nimereală, pînă a mă obișnui puțin, mă tupilez instinctiv. Ostașii luau masa, fără să acorde vreo atenție tirului.

Andrei CIOBĂNAȘ, de la poliția rutieră din Chișinău, acordă interviul cu multă plăcere:

- Pînă acum au tras din mitraliere, cu rachete anti-grindină și "Alazan" - tot timpul sub gloanțe. Dar, în primul rînd, vreau să mulțumesc bărbaților, femeilor și copiilor din Hîrtopul-Mic, Grătești, care ne-au adus aceste bucate gustoase!

Intervine un bărbat în civil, e Mihai Mîndru care a adus, împreună cu alți săteni, provizii.

- Noi n-o să uităm de voi niciodată!

- Vă mulțumim, promitem că ne vom întoarce acasă cu victorie, asta-i datoria noastră. E pămîntul strămoșilor noștri și ne vom ține pînă la capăt. Vom merge cu tricolorul pînă la Tiraspol!

Cuvintele din urmă parcă le-am mai auzit de la cineva. Dar rostite de acest apărător al Țării, sunau cu totul altfel decît la Chișinău...

Cine să creadă, mă gîndeam, că un ziar opozant n-a provocat expres referințele la adresa puterii, că n-am tras oamenii de limbă?

- Din conducere n-a fost nimeni pe aici, să întrebe: poate vă trebuie ceva - echipament, un săpun, mai știi, cartușe, - nimeni n-a fost pe aici...

Mulțumim încă o dată poporului care ne susține, datorită acestor oameni vom învinge.

Mihai MINDRU:

- Am venit a doua oară aici. Bucatele le-au gătit la grădinița de copii din sat, gospodinele - pe acasă. Nu-ți ajung cuvinte să spui cum stau aici oamenii, în ce mizerie... la întrebați-l, de cîte zile nu s-a spălat?

- Cu starea de urgență nu s-a schimbat nimic, totul e haotic, fără vreo comandă. De mult ne-am fi întors acasă, la familii, pămîntul ar fi fost arat și semănat, separatiștii ar fi fost alungați la Rostov, la cazacii lor, dacă nu vor să trăiască în pace pe pămîntul nostru românesc...

Căpitanul Gheorghe SLUTU:

- Aș vrea să le spun tuturor concetățenilor de bună credință: să nu se lase bătuți, să se ridice cu toții la arme. Iar cei veniți de aiurea - să se ducă să moară pe pămîntul lor, numai nu aici la noi.

Următorul interlocutor n-a vrut să se prezinte. (De ce? - motivele pot fi diferite, revenim la ele.) L-am rugat, între altele, să-mi spună, ce s-a schimbat de cînd a fost decretată starea de urgență? Tînărul polițist tuși să-și dreagă vocea și prinse a-mi turui ceva aidoma unui editorial din "Moldova socialistă". Falsul țîșnea parcă, ne simțeam, ambii, penibil, un camarad de-al lui privea buimăcit - ce se întîmplă ?.. La un moment dat, vocea prinse a slăbi, torentul de slogane fu oprit.

Apoi, ostașul sudui vîrtos, ca pe front. Gafa a fost reparată, ne-am înțeles bine - acesta a fost unicul caz de patetism gratuit, mimat, din zecile de oameni cu care vorbisem.

OAMENI ȘI OAMENI

- Iarăși televiziunea, nu filmați aici!

- De ce, este inrterzis? (La Holercani, un șefuleț fără epoleți, dar care da indicații în stînga și-n dreapta, chiar ne avertiza: vă dau camera de asfalt! Pur și simplu, nu i-a plăcut ceva. Eram, probabil, singurii cărora n-avea ce indicații să mai dea.)

- Nu, dar nu trebuie, nu-mi dați numele și nu filmați.

Cînd a plecat în zona impactului, n-a spus rudelor unde merge, să nu se neliniștească. Dar l-au arătat la Mesager, și acum n-o poate calma pe maică-sa...

În altă partre, la Varnița, unde mai ajungem cu reportajul, cineva a preferat anonimatul dintr-un alt motiv: este periculos să-ți fie cunoscut numele, să fii fotografiat. Ticăloșii de dincolo pot să te găsească mai tîrziu, să-ți pună în pericol familia...

Altcineva, cu motivația lui. Un polițist din detașamentul cu destinație specială

- Lasă că, după zece noiembrie '89, cînd apăram Ministerul de Interne - aveam ordin s-o fac, asta e meseria mea - am fost mai întîi lăudat, dar cînd s-a schimbat puterea, am rămas vinovat de toate.

Dar aici, pe linia întîi, la Coșnița, un ostaș m-a făcut să mai înțeleg ceva, apropo de anonimat:

- N-are nici o importanță cum îmi spune, îs din neamul ăsta.

- Polițist?

- Voluntar, din Hîncești, Sărăteni.

Cei care-s veniți din fosta armată sovietică, oameni de bună credință, specialiști cu practică militară, cu pregătirea necesară, să vină aici. Ne lipsesc cunoscătorii tacticii de luptă, cei din serviciile de recunoaștere, din infanteria motorizată, oameni competenți. Eu nu-s specialist, dar am un lucru foarte simplu - stai două, trei zile sub ploaia de gloanțe și te "perfecționezi" bine.

Sînt așteptați aici ofițerii pensionați sau reduși din armată, care acum nu știu în ce parte s-o ia și îi doare sufletul de năpasta ce-o căzut pe capul nostru. Avem nevoie de un stat major cumsecade, să fim strînși într-un singur pumn.

- Ce s-a schimbat cu starea de necesitate?

- ...Ne simțim mai siguri, simțim că poporul ne susține, ne ajută.

- Poporul..., dar conducerea ?

- In privința conducerii, aș spune că...

Dacă o să stați mai mult timp aici, o să înțelegeți multe lucruri. N-aș zice că-i haos, dar aproape de aceasta. De aceea, neapărat trebuie să fim uniți. Si sîntem uniți - cu curajul și cu ceea ce ne-a lăsat Dumnezeu. Ne lipsește doar un comandament competent.

Gheorghe SLUTU, abia întors de la respingerea unui nou atac:

- Noi sîntem drepți și ar trebui să fim susținuți de guvern și parlament, ca și de oamenii simpli. Dar ei, în loc să se ocupe de problemele arzătoare, nu știu ce fac... Ar trebui să ne dea ajutor material, în primul rînd cu armament, tehnică militară, echipament și hrană.

- Văd oamenii îmbrăcați care și cu ce a putut...

- Da, iar împotriva gloanțelor n-ai să mergi cu pieptul dezgolit. Socot că trebuie să ne păstrăm și să luptăm mai departe, nu să murim înainte de a ne face datoria pînă la capăt.

Despre necesitatea tehnicii militare "serioase", armamentului pe măsura inamicului mi-a vorbit fiecare al doilea intervievat.

LA GURA BÎCULUI, CAZACI ȘI CAZACI

Întorși pe malul drept, ne simțim în siguranță, dar, mai aproape de Tighina, atmosfera se tensionează iarăși. După blocurile de beton armat, fortificațiile poliției, iarăși, drapelul căzăcesc în față.

Grigore JICOL, polițist din Tighina, nevoit să se întoarcă în satul natal și Toader JICOL, din Gura Bîcului:

- Sătenii sînt plecați, femeile și copiii au fost evacuați. Au rămas bărbații, mai ținem de curaj băieților, cînd trebuie, dăm o mînă de ajutor.

Locotenentul Anatol MACOVEI, florești-tean, de trei săptămîni la post:

- Prima țintă a lor e podul peste Bîc, să ne rupă legătura cu Varnița. Trag cu rachete, dar și aici - spre seară, gloanțele "mătură" șoseaua.

- Aveți cu ce respinge un eventual atac forțat ?

- Nu, și cu cartușele stăm rău.

- Grenade ?

- Avem oleacă...

(Continuare în pag. 8)

ZONA DE SECURITATE.md

Cronică de război

AMPRENTĂ RUSEASCĂ, CAZIER DE OCUPANT

Grigori Maracuța, președintele "parlamentului nistrean", învinuiește statul român. Teatral, acuză, face afirmații grave, se vrea dezinvolt. Nu este. Ne aflăm la conferința de presă din ziua de 4 aprilie a.c. Pe canale șoptite află că în sală este un reprezentant al presei românești. Sînt arătat cu degetul. Mă aflu la Tiraspol, în inima așa-zisei republici nistrene din Moldova. Secera și ciocanul, tovărășia și mai ales marea minciună a fostului imperiu. Aici, cele mai aprige rămășițe ale comnismului, care este încă foarte puternic. Are arme și mercenari, dar și politicieni cumpărați de Moscova.

Conferința de presă se ține la sediul "guvernului". La ferestre - saci cu nisip, guri de foc și limba rusă cu bărbați fără suflet.

Cei prezenți în sală sînt reprezentanți ai posturilor de televiziune din Portugalia, Spania, Ceho-Slovacia, Franța, Suedia, Italia. România este învinuită de toate relele pămîntului și anume: Guvernul român a emis pretenții teritoriale asupra Nordului Bucovinei și Basarabiei de Sud. Cu o voce de tragedian Gr. Maracuța susține că de la Chișinău i-au parvenit din surse sigure știri că elicoptere și avioane românești au adus armament. Apoi, anunță patetic că nu înțelege ce au ocupanții români cu Transnistria. Pretențiile lui devin impertinente - la conferința miniștrilor de externe nu are ce căuta reprezentantul României. Guvernul Moldovei este învinuit de escaladarea violenței, de întreținerea conflictului militar, de crime împotriva nistrenilor și de falsificarea unor puncte din Protocolul de încetare a focului. Situația expusă de Maracuța reprezentanților televiziunilor naționale nu corespund realității.

Pretutindeni prin oraș vezi amprenta comunismului "victorios". Chipul lui Lenin, sculptat în granit și-n marmură, pictat pe panouri de dimensiuni impresionante, steagul verde-și-roșu cu secera și ciocanul, străzi semipustii, atmosferă apăsătoare. În fața "sovietului suprem" - uniforme militare și mulți gardiști cu bicolorul cusut pe mînecă. La unitatea militară din Tiraspol aproape 400 de femei erau în așteptarea lui A. Rutkoi, vicepreședintele Federației Ruse. Așteptare nu zadarnică, 24 de ore mai tîrziu va fi primit în aplauze.

Mașina T.V.N.M. este înconjurată de femei. Dau semne de isterie, privesc cu răutate spre numărul mașinii și spre cei dinăuntrul ei. Cînd își dau seama că nimeni nu este român au început să "croncănească" împotriva românilor. Orice român își dă seama imediat cît de mult sîntem aici urîți.

Luăm masa la restaurantul DRUJBA - triști pustiitoare te mistuie la auzul unei viori și a unui pian; tristețea slavă, cea care l-a născut pe Cehov, Gogol, Tolstoi ... este zguduitoare.

Femeile tinere au intrat în democrație înaintea politicienilor și militarilor: în mini-jupuri și cu dresuri liliachii, pretinzînd că ele accelerează intrarea în Europa a Tiraspolului.

Pe ferestrele magazinelor - afișe cu îndemnuri din cele de al doilea război mondial care cheamă populația la apărarea Transnistriei. Nici o clipă nu te părăsește sentimentul că trăiești într-un timp atemporal. Merg în piața centrală a orașului, în mijlocul ei, pe un soclu de piatră, se află un tanc al "glorioasei" armate sovietice. O flacără eternizează memoria celor morți la o dată recentă pentru cauza comunistă. Lenin privește de la înălțimea lui spre Kremlin. Observ alte clădiri cu saci de nisip la ferestre. Plecăm din Tiraspol înainte de a se întuneca. Reprezentanții televiziunii ceho-slovace rămîn în oraș pentru a doua zi. Atmosfera din jur este și ea complice, îți spune că te afli pe un teritoriu unde se pot întîmpla multe. Nu te mai surprind desele filtre ale miliției și gărzilor nistrene.

Ajungem la ultimul punct de control al gardiștilor. Punctul este bine fortificat: mașini blindate, o mașină purtătoare de rachete ALAZAN și armamentul din dotare ultra-modern. De astă dată controlul este mult mai sever decît cel de dimineață. Legitimația mea de la ROMÂNIA LIBERĂ este pentru gardiștii nistreni o capă roșie a toreadorului care o flutură înaintea taurului. Legitimația îmi este reținută, arătată la mai mulți, de mine se apropie un gardist care cunoaște puțin românește. Spune, că este de origine bulgară și că are rude la Sofia. Mi se aduce învinuirea că sînt diversionist și spion român, ceilalți din mașină vin în ajutorul meu, gardiștii renunță cu greu la ideea de a mă lăsa liber. Răsuflu adînc și tac. La patru sute de metri se aflau ai noștri. În sfîrșit plecăm, ajungem la băieții moldoveni și ne îndreptăm cu viteză spre Chișinău.

Reporter: - Ați afirmat că România vrea să ocupe teritorii care nu îi aparț... Pe ce criterii faceți aceste afirmații?

Gr. M.: - Ce drepturi are România în Transnistria? De ce să participe la co... ferință unde se discută problemele U... rainci, Rusiei și Moldovei? România trim... armament Moldovei. Avem arme ro... nești, capturate. Din informații sigure d... Chișinău cunoaștem faptul că elicoptere... avioane militare au adus armament în Mo... dova și cu ajutorul României Chișinăul v... să ocupe Tiraspolul.

Reporter: - Nu mai este nici un secr... pentru nimeni că Tiraspoul este sprij... în acțiunile sale de armata a 14- a. D... sigur, veți nega afirmația mea... Și tot... ce puteți să-mi spuneți referitor la ac... lucru?

Gr. M.: - Armata a 14- a are ro... căștilor albastre, ea este un tampon în... noi și Chișinău, sîntem contra partici... armatei la conflict.

Reporter: - Transnistria a rămas u... tima bucată de pămînt comunist d... Europa. Pretutindeni se văd relicvele d... perioada stagnării. Cum priviți acea... situație anacronică?

Gr. M.: - Legile care sînt aici sînt m... progresiste decît cele din Moldova. N... ne conducem de principiile democrați... de la Moscova. Legea despre privatiz... este mult mai liberală, iar cea a pro... rietății mult mai democratică. Într-... timp foarte scurt vom da pămînt la t... cei care doresc. Cît despre simboluri, ... am avut timp să le înlăturăm dato... evenimentelor. Va veni și rîndul lor.

Reporter: - Cînd?

Gr. M.: - Cînd ne vom rezolva pro... lemele noastre.

Mihai VICO
Tiraspol, 4 aprilie 19...

LEGILE NOASTRE SÎNT MAI PROGRESIVE

(Interviu cu Grigori Maracuța, președintele "parlamentului" "republicii nistrene")

Reporter: - V-ați pronunțat împotriva participării ministrului de externe al României la întîlnirea de la Chișinău cu miniștrii de externe ai Federației Ruse, Ucrainei și Moldovei. Care este cauza acestui refuz?

Grigori Maracuța: - În primul rînd, partea nistreană nu are nimic împotriva participării miniștrilor de externe ai Rusiei, Moldovei, Ucrainei la întîlnirea de la Chișinău. Sîntem împotriva participării ministrului Dvs., deoarece cunoaștem faptul că România a emis pretenții teritoriale nejustificate asupra Bucovinei de Nord, Basarabiei de Sud și Transnistriei.

Reporter: - Considerați că participarea Dvs. la această întîlnire poate fi punctul de pornire a unei concelieri între părțile aflate în conflict?

Gr.M.: - Pot să afirm că orișice om cu logică înțelege că este necesară participarea Transnistriei la conferință, fără participarea ei nu poate fi realizată o soluție pașnică.

"LA NISTRU, LA MĂRGIOARĂ..."

(Urmare din pag. 5)

Deși podul e deteriorat parțial, ei pot trece cu blindatele și tancurile - ieri le-au adus - peste apă. Trag cu rachete, au dărîmat case în sat, cu gloanțe dum-dum.

- Sînteți destui oameni ?

- Noi o să ne ținem pînă la capăt...

- ...am în vedere - să vă mai odihniți puțin.

- Cum să ne odihnim?..

- Sînt voluntari aici?

- Sînt mulți, i-am pus pe mal, să ne anunțe în caz de pericol.

- Înarmați ?

- Care cu ce a putut. Le-am mai dat și noi cîte ceva. Oameni avem, adunăm cîți trebuie. Doritori sînt, ne roagă să-i înarmăm, dar nu putem, noi singuri nu avem. Pe cînd gardiștii au specialiști militari bine instruiți. Apoi, se străduie, căci pentru un cap de-al nostru primesc cîte cincizeci mii de ruble... Cadavrele celor cinci, omorîți la Gîsca... de aceea nici nu ni le dau, sînt sigur... I-am cunoscut pe doi dintre ei; și pe Cezar Roman, era un băiat frumos, înalt, bine făcut... Acum cîteva zile, l-am îngropat pe un prieten de-al meu, Iurie Bodiu, unicul băiat la mama, a rămas singură...

Mor cei mai buni băieți.

...Oameni mulți nu ne trebuie - tehnică și armament. Tot ce se face e cu întîrziere; dacă continuă tot așa, fără un ajutor din afara Republicii n-o să putem face nimic.

Pentru a-l cunoaște pe căpitanul Serghei IARȚEV, avea rost să merg spre Tighina și pe jos. Cazac-cazac, din Kuban, Caucazul de Nord. În Moldova e din '80, soția e moldoveancă, din Florești. Conversam, totuși, rusește:

- Nu e vorba de un conflict interetnic. Nu m-aș fi mirat să aflu că cineva din partea cealaltă ar fi fost prin beciul meu de vin, și acum ar trebui să-i pară rău. Am fi fost prieteni, dar acum luptă împotriva mea. Însă, din cîte știu, cazaci din Kuban aici nu sînt. Nici de pe Don. Străbunicul meu a fost ataman în staniță, acolo mă cunoaște toată lumea. Cine dorește, pot să vă arăt straiele mele naționale; dacă trebuie, pot veni aici cu pumnalul la brîu, cu cojii - cum se cuvine. Aceștia nu-s cazaci - niște mercenari. Cică-s de pe Volga, dar pe Volga niciodată n-au fost cazaci, numai mojici și edecari.

- Nu vă e frică pentru cei rămași în Kuban?

- Atîta pot: să arunce în aer mormintele strămoșilor mei. Colegii, prietenii mei - cazaci și atamani - mă vor răzbuna. Telefonez, îi întreb, dintre cazacii noștri nu sînt aici.

- Și, totuși, nu vă e frică? (Pentru capul cazacului Iarțev, lepădăturile de dincolo dau dolari!)

- ...Mă doare. Dacă acolo-s cazaci, ei n-au ce căuta aici, pe pămînt străin. Eu îmi apăr în Moldova copiii mei, soția, prietenii.

Și Serghei desface mîinile spre noi, prietenii lui, pe care-i apără, nevoit să-și schimbe mereu hainele, ca să nu-l recunoască lunetiștii dușmani.

Despre comandantul lor vorbesc polițiștii Serghei TCACIUC și Petru BURDIUM:

- E cazac, dar dea Domnul mai mulți oameni de aceștia pentru Moldova. Mai ieri, au tras cu rachete în noi, și ne-a scăpat comandantul - și plutonierul îmi arată o schijă uriașă, de vreo trei kilograme.

- Noi nu prea cunoaștem tactica de luptă, dar ne salvează și ne învață domnul căpitan. Nu o dată a trecut moartea pe-alături de noi.

VARNIȚA, TIGHINA

La Coșnița totul e mai simplu. Cunoști tranșeea, dușmanul e în față, în spate sînt ai tăi.

La Varnița e mult mai rău. Un sat de vreo opt-zece mii de locuitori, suburbie a Tighinei, înconjurat din toate părțile de inamic, care, periodic, întreprinde atacuri cu blindate, bombardează cu rachete, te țintește de pe toate acoperișurile blocurilor înalte, cu luneta. Nu știi din ce direcție vine moartea...

Sătenii, în majoritate, sînt plecați. Unii - la gardiști, chiar dintre moldoveni, îmi spune Oleg BARATENCO.

- În ei nu poți trage, pentru că stau pe casele de locuit, nu vrem să nimerim în civilii nevinovați.

Tudor CALOS, de asemenea voluntar:

- Ne-au dat arme - apărați-vă singuri. Și ne apărăm cum putem, satul, familia.

- Nu ați evacuat-o?

- Cred că n-o să ajungem să mutăm satul de aici. Vreau să cred că cineva, la Chișinău, se gîndește și la noi..., dar cam încet. Stăm aici ca frunza pe apă. Sînt mulți morți, răniți, dintre oamenii pașnici...

De fapt, la Varnița sînt și luptători profesioniști, cei mai buni. Sînt bine dotați, înarmați, dar tot fără tehnică, numai cu arme ușoare. Nu ne permiteau să ne apropiem: "Permisele vi le-au dat la Chișinău, dar aici e război!" În cele din urmă, îi convingem. Dar e o stare cu totul deosebită - să te simți sub lunetă, sub mai multe lunete...

- E un război stupid, oamenii se transformă în fiare. Cu cît mai mult se tărăgănează, cu atît mai rău; prizonieri nu vor mai fi, numai cadavre.

Pe deasupra, atîtea scurgeri de informație. Sefii, cînd le dai vreun sfat - iar de-aici se vede mai bine - se supă și procedează invers...

Ne-au vorbit mai multe, dar nu ne permis să înregistrăm - poliția specială.

Ne rămîne să parcurgem ultima dist... Cazacii și gardiștii sînt în stînga, aproape tot, în văzul nostru, nici nu se ascund: și din partea aceasta primii nu trag. Ei, însă după "înțelegerea" să nu se tragă după ... 18, împușcă atunci cînd le trăsnește prin ... din tanc, cu grenade, mine. Ieri, după ... bloc din beton, fărîmat în două, a fost c... tuzionat un polițist, rănit un civil.

Plutonierul Iurie MASLII:

- Sînt aici de trei săptămîni și plec pînă la victorie. Nu-mi mai e f... de nimic. Iar conducerea republicii a băgat aici la moarte și, pare-se, uitat de noi. Nici un deputat nu se a... pe-aici.

E seară deja, trebuie să ne întoarcem Chișinău. Merg cu noi, acasă, pînă dimin... doi tineri polițiști: Ruslan ROȘCA și O... DÎCU.

Ruslan e rănit - o schijă sub ureche, ... nu dă semne de durere, e vesel și op... Dar și iritat, cînd vorbește despre șefii ... capitală.

- De ce nu luăm tehnica și ... mamentul din unitățile militare? Ei ... doar! Am fost noi singuri la Bălți, în ... unitate militară, dar în boxele sig... nu mai era nimic.

Comandantul mă ceartă: de ce ... îmbrac vesta antiglonț? Dar eu ... mult cred în asta - și ne arată, prins ... brîu, o panglică cu rugăciuni scrise ... ea, cadou de la soție. Lucia e ... ineancă.

- Cînd plec, plînge, cînd vin, ... plînge. Așteptăm un copil. Lucia ... acasă, brodează văluri pentru mire...

Ruslan vorbește neîntrerupt, zîmbind

- Mă crezi, să mă înjuge la un ... și să ar tot dealul ăsta, aș trage ... brînci, dar să se termine războiul ...

Virgil ZAGAIEVSK...